

Trisdešimtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2018 m. balandžio 13 d.

Nr. 14 (1276)

LPKTS XXV suvažiavimas

Balandžio 7 dieną Kauno įgulos karininkų ramovėje įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXV ataskaitinis rinkiminis suvažiavimas. Jo pradžią paskelbė LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas ir pakvietė įnešti filialų vėliavas. Lietuvos valstybės himnų suvažiavimo dalyviams padėjo sugiedoti operos solistas, Seimo narys, LPKTS Radviliškio filialo narys Vytautas Juozapaitis.

Bendrai maldaipakvietė Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, tremtinių gyvenimą palyginęs su Kristaus: „Didžių penktadienį buvo kančia ir kraujas, o Velykos – prisikėlimas. Tremtinio gyvenime taip pat buvo daug skausmo ir kančios, o dabar gyvename laisvoje valstybėje.“ S. Tamkevičius ragino remtis į pagrindines vertynes: tėvynė Lietuvą, šeimą ir krikščioniškąją moralę.

Tylos minute pagerbtas tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių atminimas. Išneštos gėlės prie Laisvės paminklo ir Nežinomo kareivio kapo Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje, „Tautos kančios“ memorialo Petrašiūnų kapinėse, paminklo Kovotojų už Lietuvos laisvę motinoms Kauno senosiose kapinėse.

Skambiomis melodijomis suvažiavimo dalyvius pasveikino Kauno Juozo Naujalių gimnazijos moksleiviai.

Suvažiavimui pirmininkavusieji Vincė Vaidevutė Margevičienė ir Juozas Yla pakvietė patvirtinti darbotvarę, reglamentą ir balsų skaičiavimo komisiją. V. V. Margevičienė perskaitė Seimo pirmininko pavaduotojos Irenos Degutienės sveikinimą.

Suvažiavimą pasveikinti atvyko Seimo nariai, kiti garbingi svečiai. Seimo narys Kazimieras Starkevičius linkėjo atmintį ir patirtį perduoti vaikams, anūkams, tik tada būsimė stiprūs. Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė teigė, kad Adolfo Ramanausko-Vanago šmeižto kampanija atsisuko prieš jos skleidėjus, žmonės tvirtai pasakė, ku-

rią pusę jie palaiko. Prof. Vytautas Juozapaitis pasidžiaugė kad yra LPKTS narys ir šiandien turi balsavimo teisę. Dr. Arvydas Anušauskas ragino neleisti šmeižti Laisvės kovotojų, tremtinių atminimo ir nesiliauti pasakoti istoriją, nes daugybė manipulatorių stengiasi jaunimui išdėstyti savą istorijos versiją. Diplomatas, LPKTS Vilniaus skyriaus narys Vygaudas Ušackas sakė, kad LPKTS – laiminčios Lietuvos parvyzdys, džiaugėsi, kad tiek daug jaunimo renkasi dalyvauti „Misija Sibiras“ ekspedicijoje, domisi tremčių istorija. Tremtinių dukters, Europos Parlamento narė Laimos Andrikienė padėjėjas Valdas Kilpys perskaitė europarlamentarės sveikinimą, Jame L. Andrikienė rašė: „Jeि ne mūsų istorinis patyrimas, kažin ar šiandien Lietuva būtų laisva. Mano darbo tikslas – stipri Lietuva stipriose Europos Sajungoje“. Lietuvos šaulių sąjungos vardu kalbėjo Stasys Ignatavičius: „Būdam lageriuose, tremtyje žmonės išlaikė laisvės ugnies kibirkštis, ir tos kibirkštys ižiebė laisvės laužą“.

Pranešimą apie Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos darbus, pasiekimus, reikšmę perskaitė LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas (spausdiname atskirai).

LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė pateikė valdybos veiklos ataskaitą (spausdiname atskirai) bei LPKTS metinę finansinę ataskaitą.

Revizijos komisijos ataskaitą perskaičiusi šios komisijos narė Regina Kazlauskienė pateikė išvadą, kad pažeidimų nenustatyta. Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkė Eugenija Buitvydienė informavo, kad komisija nebuvusi skundų.

Dėl ataskaitų pasisakė LPKTS garbės pirmininkas dr. Povilas Jakučionis. Jis pasidžiaugė, kad praėjusios kadencijos vadovai dirbo puikiai ir siūlė filialams vadovaujantį darbą patikėti jaunimui. Taip pat ragino prenumeruoti „Tremtinį“.

LPKTS pirmininko rinkimuose dalyvavo du kandidatai: Gvidas Rutkauskas ir Donatas Jankauskas. Ryškiai balsu persvara pirmininku perrinktas Gvidas Rutkauskas padėkojo už išreikštą pasitikėjimą ir pakvietė dirbtį kartu. LPKTS pirmininkas pavaduotojas pasirinko Juozą Ylą, Loretą Kalnikaitę, Reginą Tamošauskię, Petrą Musteikį, Zenoną Čerkauską ir Gediminą Uogintą.

Išrinkta nauja LPKTS valdyba, Revizijos komisija, Etikos ir procedūrų komisija, patvirtintas tarybos posėdyje reitinguotas LPKTS tarybos narių sąrašas (spausdiname atskirai).

Suvažiavimas priėmė rezoliuciją „Dėl paminklo Laisvės kovoms įamžinti Lukšių aikštėje“ ir pareiškimą „Dėl paminklo Dainavos apygardos partizanams“ (spausdiname atskirai).

Antroje suvažiavimo dalyje pirmininkaujantieji Loreta Kalnikaitė ir Vilhelm

Haase pakvietė suvažiavimo dalyvius dalyvauti diskusijoje. Kauno filialo narys Juozas Savickas atkreipė dėmesį į vyresnių žmonių diskriminaciją: „Raginame perleisti darbą jaunimui, tačiau nereikėtų atstumti darbingų vyresnių žmonių“. LPKTS Klaipėdos apskrities koordinatorius Jurgis Endziulaitis kalbėjo apie koordinatoriaus pareigas, Klaipėdos apskrities filialus. Alytaus apskrities koordinatorius Romualdas Požėra – apie Dzūkijos filialus ir paminklą Dainavos apygardos partizanams. Druskininkų filialo pirmininkas Gintautas Kazlauskas pasakojo leidžiant ir platinant knygą kilusių rūpesčius. Klaipėdietis Alfonsas Staponius perskaitė savo kūrybos eilėraštį.

Koncertavo tautinės muzikos ansamblis „Volungė“ (vadovė Lilijana Abelnaitė).

Jolita NAVICKIENĖ
Nuotraukos Jono Ivaškevičiaus

Susitelkime ateities darbams

LPKTS pirmininko dr. Gvido RUTKAUSKO kalba, pasakyta LPKTS XXV suvažiavime

Mūsų tėvynė Lietuva pradėjo skaičiuoti savo gyvavimo antrąjį šimtmétį. Jeigu būtume nepatyre tremties ir okupacijos, dabar mūsų būtų bent penki milijonai, o ir senatvėje gyventume oriai ir pagarbiai.

Visi esame tikintys, ir tik tikėjimas padėjo išlikti, patiriant tremties sunkumus ir netektis. Visiems linkiu sveikatos, neišsenkančios energijos dirbant kartu ir svarbiausia – santarvės ir ramybės jūsų ir jūsų artimųjų šeimose.

Mums, politiniams kaliniams ir tremtiniams, susitikus suvažiavime,

dainų šventėje ar saskrydyje Ariogaloje ir būnant kartu bei dalijantis savo prisiminimais, sunkumais ar džiugais dalykais, pasidaro žymiai lengviau, pasijuntame laukiami ir reikalingi. Nors ir nebuves tremtyje ar lageryje, senas ar jaunas, darbininkas ar mokslininkas supranta ir žino, kad trempis, per kurį tūkstančiai buvo ištremti iš savo gimtinės, prarado viską: savo nuosavybę, sveikatą, artimuosius, buvo žiauriai naikinami fiziškai kalėjimuose bei lageriuose, kur didelė dalis jų žuvo arba mirė.

Tiesos apie tremtį nenori žinoti tik tie, kurie vykdė trémimus arba yra mūsų laisvės ir nepriklausomybės priesai. O tokius dar yra ir Lietuvoje. Visada sakysiu ir pakartosiu, kad buvo siekta višiskai ar iš dalies sunaikinti lietuvių tautą. Visa tai vertinama kaip nusikalstamas žmogiškumui, okupacinės valdžios vykdyto Lietuvos gyventojų genocido apraiška. Asmenys, vykdantys genocidą, yra baudžiami nepriklausomai nuo to, ar jie yra pagal Konstituciją atsakingi vykdytojai, valstybės pareigūnai ar privatūs asmenys. Ti-

kiuosi, kad teisingumas bus įvykdytas.

Kaip ir kasmet, šiandien čia, Kauno įgulos karininkų ramovėje, į savo šventę atvykome pabūti kartu su savo likimo broliais, pasidalysti savo džiaugsmais ir rūpesčiais, aptarti mums rūpimus svarbius ne tik buvusių tremtinių ir politinių kalinių, bet ir aktualius valstybės klausimus. Mūsų tikslas – parodyti ir įrodyti visiems, kad mes ir dabar stiprūs, reikalingi, darbingi ir, žinoma, vieningi LPKTS įstatuose numatytiems kilniems darbams atliki.

(keliamas į 2 psl.)

Valdybos veiklos ataskaita

LPKTS XXV suvažiavimui pateikta valdybos pirmininkės Rasos DUOBAITĖS-BUMBULIENĖS

Asociacijos Lietuvos politinių kaliniai ir tremtinių sąjungos kolegialaus valdymo organo – valdybos veiklos ataskaitinis laikotarpis yra 2017 metų kovo 18 diena (tada įvyko LPKTS XXIV suvažiavimas)–2018 metų balandžio 7 diena (iki šio LPKTS XXV suvažiavimo).

Per šį laikotarpį įvyko devyni valdybos posėdžiai, iš kurių vienas išvažiuojamas posėdis-konferencija Šakiuose, bei devyni neatidėliotinų klausimų aptarimai elektroniniu būdu (tokiu būdu dažniausiai sprendžiama dėl finansinių išlaidų ar pareiškimų/kreipimųsi). Per tą patį laikotarpį įvyko trys LPKTS tarybos posėdžiai.

Valdybos veikla buvo organizuota siekiant įvykdyti 2017 metų LPKTS veiklos programą bei vykdyti sąjungos veiklą.

Šiuo laikotarpiu suorganizuoti didieji LPKTS renginiai: gegužės 20 dieną Jaunesnių kartos saskrydis Ukmurgėje, rugpjūčio 4–5 dienomis saskrydis „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje, du žygiai „Partizanų takais“: Prisikėlimo apygardoje vyko rugsėjo 16 dieną Šiauliuse, Didžiosios kovos apygardoje spalio 11 dieną Širvintose bei daugybė kitų renginių filialuose. Dėkojame visiems filialams, kurie daug nuveikė: ne tik dalyvavo sąjungos reng-

niuose ir palaikė mūsų idėjas, bet ir patys organizavo renginius, remontavo ir statė paminklus, bunkerius, bendravo su jaunimu ir skleidė gyvąjį istorinę atmintį. Dėkojame visiems, kurie kilus nenumatytiems atvejams, pavyzdžiui, šmeižto kampanijoms prieš partizanus, prisideda ir patys organizuoja atsakus. Dėkojame už kvietimus į renginius ir filialų susirinkimus. Daug kur teko apsilankytis, džiaugiuosi susipažinusi, pabendravusi.

Didžioji dalis LPKTS renginių finansuojami dalyvaujant projektuose arba renkant paramą.

(keliamas į 8 psl.)

Susitelkime ateities darbams

mūsų darbo krypčių – naujų narių į LPKTS priėmimas. Apgairestauju, bet šis darbas vyksta nepatenkinamai.

Praejudisais metais sulaukiai kelių mūsų narių pasiūlymo pakeisti LPKTS pavadinimą į labiau patrauklesnį jaunesniems, tremtyje nebuvusiems žmonėms. Tačiau LPKTS valdyboje klausimas dėl pavadinimo buvo svarstytas ir daugumos nuomonė – pavadinimą keisti netikslinga. Gal ateityje prie jo dar sugrįšime, nes kyla klausimas, ar žmonėms, nebuvusiems tremtyje ir neturintiems tremtinio statuso, norės būti Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos nariais. Visi pagalvokime, tai svarbus klausimas.

LPKTS valdybai ir tarybai pritarus, vykdėme darbus pagal įstatuose numatytas kryptis: dalyvavome tautinėje, patriotinėje, švietėjiškoje, socialinėje bei kultūrinėje veikloje.

Kalbant apie LPKTS veiklą, galima tik didžiuotis nenuilstamu, pasiaukojančiu ir neatlygintinu visų filialų žmonių bei jų pirmininkų darbu. Tik jūsų dėka LPKTS yra gausiausia ir daugiausiai dirbanti iš visų kitų patriotinių organizacijų. Išanalizavę ir įvertinę patiekitas 2017 metų filialų veiklos ataskaitas, galime teigti, kad visų be išimties filialų nariai dirba tokius darbus: mini visas valstybės šventes, turintys chorus repetuoja, koncertuoja, dalyvauja chorų festivaliuose, prižiūri, stato bei atstato paminklus, atstato partizanų žemines, turintys muziejus dalyvauja muziejuje veikloje, dalyvauja ekskursijose po atmintinas kovų už laisvę vietas, rengia mokinį konferencijas, dalyvauja moksleivių chorų šventėse, rengia inscenizuotas partizanų kovas, dalyvauja knygų apie tremtį aptarimuoje bei įvairiuose LPKTS įstatuose numatytais veiklas atitinkančiuose projektuose.

Taip pat mūsų sąjungos nariai rašo ir savo atsiminimų knygas. Keleto iš paskutinių išleistų knygų autoriai arba sudarytojai: Gintautas Kazlauskas, Julija Benedikta Ulevičiūtė, Alfonsas Staponkus, Teresė Rubšytė-Ūksienė, LPKTS Šakių filialas, Stanislovas Abramavičius ir kiti. O kur dar tradicinis saskrydis „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje, jaunesnių kartos saskrydis Ukmurgėje, žygiai partizanų takais. Su vyresnių kartos atstovais nuoširdžiai bendravome organizuodami seminarus apie orių senatvę ir jos ypatumus.

Vienas iš svarbiausių mūsų darbų – auklėti jaunają kartą pagarbos kovotojams už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę bei patriotiškumo dvasią. Jeigu tokį darbą nedirbtume, tai mūsų kovos, vargai ir netekys būtų paskandinti užmarštyje, o tauta, nežinanti savo praeities, neturi ir ateities. Mūsų darbus labiausiai garsina periodiškai leidžiamas, nemažinant apimties ir nedidinant kainos, savaitraštis „Tremtinys“.

Per šiuos dvejus metus LPKTS atliko ir daugiau reikšmingų darbų.

Remiant Lietuvos gyventoju genocido ir rezistencijos tyrimo centrui bei Alytaus savivaldybei buvo lyg ir išspręsta paminklo Dainavos apygardos partizanams statybos klausimai. Tačiau grupelei alytiškių nepritarus paminklo konцепcijai ir išplatinus peticiją „Už Alytaus aikštę ir jos išsaugojimą“ Alytaus miesto vadovai šios vietas paminklui statyti atsisakė. Todėl priimtas sprendimas stabdyti konkursą, o tai reiškia, kad visa procedūra bus pradėta iš naujo, išskaitant ir paminklui statyti vietas paiešką.

Dar tebesitėsia kova už Vilniaus Lukiškių aikštės sutvarkymą ir paminklo „Vytis“ pastatymą. Buvę politinių kalinių ir tremtinių norėtų, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Kultūros ministerija bei Vilniaus miesto savivaldybė imtisi skubiai ir realių darbų, igvendinant Lietuvos Respublikos Seimo nutarimą dėl Lukiškių aikštės sutvarkymo bei „Vytio“ monumento kovoju siems ir žuvusiems už Lietuvos laisvę atminimo sukurimo ir pastatymo. LPKTS kartu su kitomis Lietuvos patriotinėmis organizacijomis sieks šio tikslą.

Nepritarėme ir pareiškėme savo griežtą nuomonę dėl Genocido aukų muziejaus pavadinimo. Mes prieštai, kad būtų eliminuotas žodis „genocido“, nes genocidas Lietuvoje tikrai buvo.

Pareiškėme, kad griežtai smerkiamo bandymus diskredituoti Lietuvos laisvės kovas prieš sovietų okupaciją ir sumenkinti tokį didvyrių, kaip Adolfas Ramanauskas, garbę. Su kitomis patriotinėmis organizacijomis raginame visas Lietuvos savivaldybes pašalinoti iš viešųjų erdvų sovietinės ideologijos paminklus, arba nors nuo tokų paminklų pašalinti žodžius, neatitinkančius istorinės tiesos, kaip tai padarė Biržų rajono vicemerė Irutė Varzienė.

Todėl Lietuvos politinių kalinių ir

tremtinių sąjungos XXV suvažiavimo dalyviai pateiktose savo rezoliucijose išreiškia tvirtą nuomonę ir dėl paminklo Dainavos apygardos partizanams bei Lukiskių aikštės Vilniuje.

Šiuo metu, kaip ir praejudisais metais, LPKTS finansinė padėtis yra nebloga, nesame turtuoliai, tačiau lėšų turime tik būtiniausiomis išlaidoms. Dvidešimt šeši filialai nepervedė numatyti 10 procentų jų surinktų lėšų. Metinių ataskaitų nepateikė vienuolika filialų. Tokia situacija tikrai nepasitarauja mūsų sąjungos gerovei.

Akivaizdu, kad daugiausiai lėšų perverda mūsų didieji filialai. Pagal perverdamų lėšų kiekį (mokančių narių skaičių) filialai rikiuoja tokia eile: Kaunas (859), Klaipėda (527), Šiauliai (331), Panevėžys (318), Šilalė (228), Alytus (210), Kuršėnai (140), Radviliškis (130), Telšiai (70). Taip pat akivaizdu, kad kuo mažesnis filialas, tuo didesnė dalis yra mokančių. Yra filialų, kur nario mokesčių moka visi nariai be išimties. Tai geras pavyzdys visiems. Neriama kelia ir tai, kad yra filialų, kurie nepateikė ataskaitų jau nuo 2013 metų, o Kazlų Rūdos, Naujosios Akmenės ir Zarasų net nuo 2010, 2012 metų. Manome, kad tai reikalaujantis dėmesio ir kardinalių sprendimų filialai, keičiant jų pirmininkus, nes nuo iniciatyvaus ir autoritetingo pirmininko labai prikluso filialo darbo rezultatai.

Kviečiu ir toliau – remkime Lietuvos nepriklausomybę ir suverenitetą, dirbkime ir kovokime už mūsų teises ir neleiskime komunistų pasekėjams mūsų žeminti, o mūsų kovų kelio istoriją paskandinti užmarštin. Tik mūsų gausios, vieningos ir patriotiškai nusiteikusios gretos padės išlikti kovoje už buvusių tremtinių, partizanų ir politinių kalinių teises.

Reikšmingiausias mūsų susitikimas įvyks birželio 16 dieną Šilalėje, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių dainų šventėje „Leiskit į Tėvynę“, vėliau, rugpjūčio 4 dieną saskrydis „Su Lietuva širdyje“ Ariogaloje, o spalio 20 dieną Kaune minėsime LPKTS 30 metų jubiliejų.

Nuoširdžiai dėkoju LPKTS etatiniam darbuotojams, valdybai, tarybai, pavaduotojams, visiems palaikiusiems, patarusiems, padėjusiems ir, žinoma, negailėjusiems įvairiapusiems kritikos, kuri man padėjo suvokti darbo patumus šioje visuomeninėje organizacijoje.

(atkelta iš 1 psl.)

Šiandien LPKTS stengiasi suvienyti ir ištraukti į savo kilnią veiklą per 40 tūkstančių dabar Lietuvoje gyvenančių buvusių tremtinių ir politinių kalinių, kurie, nepalūžę lageriuose ir kalėjimuose, išliko gyvi ir sugrįžo į savo Tėvynę. Kaip tik tremtyje gimėvaikai ir turėtų pirmiausiai papildyti mūsų LPKTS gretas.

Siandien galime džiaugtis ir didžiuotis, kad nors mūsų gretos ir natūraliai nežymiai mažėja, tačiau veiklių, protinę ir patriotiškai nusiteikusių žmonių tikrai nestokojame. Nors 2017 metais netekome apie 600 mūsų narių, tačiau, kaip ir anksčiau, didžiausiai mūsų filialai, turintys daugiau nei 500 narių, rikiuojasi į tokią eilę (narių skaičius dabar ir 2016 metais): Kaunas (2510, buvo 2560), Klaipėda (1564, buvo 1620), Panevėžys (1157, buvo 1072), Šiauliai (825, buvo 850), Šilutė (650, buvo 680), Radviliškis (420, buvo 440).

Kiti filialai, kurių iš viso sąraše yra 53, žymiai mažesni, o juose narių skaičius svyruoja nuo kelių dešimčių iki penkių šimtų. Mažiausiai savo narių skaičiumi yra Vilkijos (10) Grigiškių (27), Kaišiadorių (30) filialai. Tačiau atskingai noriu pasakyti, kad reikšmė bei atliktu darbų skaičius ir kokybė mažai priklauso nuo narių skaičiaus filiale.

Iš ataskaitų matyti, kad ne visuose filialuose jaučiamas narių mažėjimas. Džiugu pranešti, kad per 2017 metus Biržų, Joniškio, Kuršėnų, Širvintų, Vilniavos, o ypač Panevėžio filialuose i mūsų gretas išstojo daugiau kaip 154 nauji nariai. Todėl viena iš svarbiausių

Įvykiai, komentarai

Kas taip sunervino Ramūną Karbauskį?

Atsakymas aiškus – jį sunervino TS-LKD nesibaigiantys bandymai atkreipti visuomenės dėmesį į Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos vado sėsas su Rusija ir kitus neaiškius darbelius. Tiesa, prieš keletą mėnesių apie tai viešai į visą Lietuvą (nes turėjo tam neribotas galimybes) prabilo LRT, tačiau tai baigėsi R. Karbauskio atsakomaja reakcija ir pokyčiais LRT. Kadangi LRT eiliniam Lietuvos piliečiui siejasi su valstybine institucija, tai gal kokia kita valstybinė institucija, pavyzdžiui, Vyriausioji rinkimų komisija, turėjo pastebeti, kad „Naisių vasara“ buvo ne šiaip serialas, bet akivaizdžiai rinkiminė reklama; tačiau ji nekalba todėl, kad VRK vadovė yra Karbauskio žmogus. Matyt, jai „irgi reikia gyventi“.

Spauda apie tai kalba mažai – matyt, „visiems gyventi reikia“. Išskyružinomą žurnalistą Rimvydą Valatką, kuris kerta iš peties, negailėdamas ne šiaip kritikos „valstiečiams“, bet ir panaudodamas dideles dozes ironijos ir sarkazmo (vien ko vertas jo terminas „karbauskiniai“, turintis aiškias sėjas su kriminaliniu pasauliu – „agurkiniai“, „šmikiniai“, „gaidjurginiai“ ir pan.).

O štai TS-LKD partijos atstovai ypač nerimsta – vis tempia R. Karbauskio tamsius reikalus į dienos šviesą: tai jiems trąšos užklūva, tai „legaliai nelegalios“ statybos Kauno marių regioniniam parke, tai įtartinas rūpestis socialinėmis reikmėmis, kurios nukentės, jei skirsimė daugiau pinigų gynybai... Ypač šioje srityje reiškiasi Seimo nariai Rasa Juknevičienė ir Andrius Kubilius. (Žinoma, norėtusi ir daugiau mūsų partijos narių išgirsti, na, bet gerai, kad nors šiedu yra neužčiaupiami.)

Reakcijos ilgai laukti nereikėjo, tiesą sakant, ji sekė iš karto po to, kai R. Juknevičienė viename interviu pavadino R. Karbauskį „Kremliaus projektu“ „Valstiečių-žaliųjų“ vado ir jo svitos atskymas išvertė iš kojų: jie apkaltino TS-LKD palankumu ir darbu... Kremliu! Na, čia jau net ne tas atvejis, kai sakoma „kuo pats kvepia, tuo kitą tept“. Idomu ir tai, kad per Velykas „valstiečiai“ tylėjo, matyt, kažkas vis paprotina juos kada ir ką sakyti – juk per Velykas žmonėms nerūpi politika, tad palaukė atvelkyto ir drėbtelėjo.

Imkim ir pažiūrėkim, kokių R. Karbauskio veiklų viešinimas kelia įtūžį.

Pradėti pirmiausia reikėtų nuo priminimo – ar pamenate, kad R. Karbauskis į politiką atėjo su antisajūdžiokomis jėgomis? K. Prunskienė po Sausio 13-osios išliko politikoje, ēmė kurti naujas partijas, o R. Karbauskis kuri laiką buvo K. Prunskienės dešinioji ranka. Paskui jis ėmėsi savarankiškos veiklos ir ne bet kokios: ēmė reikalauti referendumo prieš stojimą į NATO. Laimė, neišdegė sutrukdyti. Prie to paties reikėtų paminėti ir jos išlymus atidėtinarystę Europos Sajungoje bent 25 metams.

Nepavykus sustabdyti stojimo į ES, reikėjo kito plano, todėl sekė naudinimo Rusijai R. Pakso organizuoto referendumo už Ignalinos atominės rusiško reaktoriaus išsaugojimą remimas. Kai kas sakys, kad reikėjo neuždaryti

Ignalinos atominės, bet tai būtų reiškė pagrindinių sąlygų, siekiant ištoti į ES, nesilaikymą ir, negana to, nuolatinį pavojų, kad didžiausia pasaulyje atominė elektrinė vieną negražią dieną gali pavirsti kur kas baisesniu Černobyliu (sakyti, kad tokia tikimybė neegzistavo, reikštų tą patį, ką teigti, kad sovietiniai automobiliai negesdavo). Ir šitas nepavyko. Tada R. Karbauskis kurį laiką nutilo. Bet ne ilgam – jis visomis keturiomis rėmė referendumą, nukreiptą prieš Visagino AE. Ši kartą pasisekė, matyt, žmonės pamiršo, kas yra kas... R. Karbauskui priskiriamas ir siekis supriešinti Lietuvą su ES, inicijuojant Rusijai naudinę referendumą prieš žemės pardavimą ES piliečiams (paaiškėjo, kad tai buvo naudinga pačiam R. Karbauskui, nes tai buvo numuštos žemės kainos, mažažemiai nuskurdinti, o stambūs žemvaldžiai pralobo), taip pat R. Karbauskis inicijavo ir rėmė Rusijai naudingą referendumą, kad būtų sumažinta kartelė referendumams surengti (sumanys koks nors Visaginas referendumu pasiskelbti „nepriklausoma liaudies respublika“, surengs referendumą ir prašom problemą). Kitas siekis, ne ką mažesnis už Visagino AE statybos sužlugdymą, buvo R. Karbauskio organizuotas puolimas prieš JAV įmonę „Chevron“. Ši kartą pasisekė, nes palaikant „Gazprom“ ir naudinėjims idiotams, „Chevron“ buvo išvytas iš Lietuvos, ir valstybė prarado daug pinigų, pigios energijos galimybę ir daugybę darbo vietų regionuose.

Dabar matome ne tokią akivaizdžią, bet tikrai tikrą R. Karbauskio pastangą supriešinti mūsų visuomenę su NATO ir Lietuvos kariuomene. Tai daroma subtiliu būdu, pasakant, kad skirdami vis didesnį finansavimą kariuomenei, vis mažiau galėsime skirti piliečių socialinėms reikmėms. Reikia pripažinti, kad žaidžiama gudriai, nes vos tik TS-LKD pareiškė, kad reikia ir toliau didinti lėšas krašto gynybai, karbauskiniai (anot Valatkos) smogė nesitaikydamai – atseit, tai kodėl nedidinote, kai buvote valdžioje 2008–2012 metais? Ir ne tik kad nedidinote, bet dar ir mažinote! Sveiko proto argumentai atsimušant nuo tokios demagogijos negalioja, bet Seimo narys A. Kubilius socialiniuose tinkluose atsakė argumentuota, logiška kalba. Ją verta pacituoti:

„Nuo penktadienio iki pat savaiglio pabaigos mus negailestingai mušė. Penktadienį per pietus pradėjo Karbauskis – kodėl niekšai konservatoriai drėsta piktintis Karbauskio mintimis apie tai, kad gynybos biudžetas nebebus didinamas, nes, pagal Karbauskį, nuo to žmonės skursta. Pasirodo, konservatoriai apie tai iš viso negali kalbėti, nes kai jie buvo valdžioje 2008–2012 metais, gynybos finansavimas santykinių sumažėjo ir nesiekė net 1 procento nuo BVP. Kad tuo metu Lietuva kovojo su globalios krizės prieš, tai, anot mus mušančių, nėra svarbu. O Karbauskis žada gynybos finansavimo santykį nedidinti tik 2019 metais. Po Karbauskio to paties penktadienio vakarą į trasą mušti konservatorius išskubėjo ir pats Skvernelis. Kad galėtų mušti, tai net į Klaipėdą atvyko, aplankė karius ir trinktelejo: pasirodo, Juk-

nevičienė ir Kubilius tik „mulkina“ žmonės, užsidėjė „pseudopatriotines kaukes“. Nes mes „savo laiku solidariai su viena partija stumėme mūsų gynybos sistemą į visišką duobę“. Va taip – po tokį žodžių belieka tik užsikasti po lapais.

Kad būtume iki galu sumušti, pabagoje pribėga ir likusieji: V. Bakas tą patį vakarą džiūgauja dėl premjero žodžių, o S. Jakeliūnas taip pat skubiai smogia iš pasalų: sako, kad mes mokame tik trolinti bei skaldyti, ir todėl siūlo mus pavadinti „Trolių ir tėvynės skaldymo sąjunga – TTSS“.

Paskutinė, vėluodama beveik parą, gili šeštadienio vakarą į trasą atskuba ir A. Širinskienė. Ir skubiai paaiškina: „Kolegoms iš TS-LKD reikėtų po lapais slėptis ir sėdėti nuleidus galvas (...) dėl savo palankumo Rusijai. Kas, kad ne Lietuvos priešai, galėjo taip silpninti krašto gynybą?“

Kad slėptis po lapais turime, tą supratome jau po Karbauskio ir Skvernelio pareiškimų, bet, pasirodo, esame tiek palankūs Rusijai, kad esame tiesiog Lietuvos priešai!

Viskas. Baigta su konservatoriais. Ataka prieš mus buvo galinga ir efektyviai koordinuota – mus sumušė galutinai ir negrijtamai. Tauta su palengvėjimu galės atsidusti, pagaliau išvaduota iš konservatorių, trolintojų ir skaldytojų, Putino draugų ir tautos priešų ilgametės nelaisvės.

Kas belieka sumuštiesiems? Prieš užsikasant po lapais, vis dar norisi tarti pasutinį žodį: kadangi tokį tikrų valstybės lyderių ir tikrų Lietuvos patriotų, kaip Skvernelis ar Karbauskis, esame negailestingai mušami už tai, kad 2009–2012 globalios krizės metu nepajėgėme didinti gynybos finansavimo, tai susigėdė bandome prisiminti, kodėl mes jų nepaklausėme tais 2009–2012 metais, juk jie turbūt ir tada kovojo už didesnį gynybos biudžetą? Juk S. Skvernelis tada, manosprendimu, tapo Policijos generaliniu komisaru, o Ramūnas Karbauskis 2010 metais, būdamas Valstiečių partijos vadovu, pasiraše su mūsų Permainų koalicija paramos koalicijai sutarti. Tai mūsų mažumos koalicijai davė svarbią trijų valstiečių balsų Seime paramą.

Abu – ir Karbauskis, ir Skvernelis – tuo metu turėjo ne vieną progą pareikalauti didesnio gynybos biudžeto, tačiau Karbauskis sutartyje su Permainų koalicija reikalavo tik didesnį tiesioginių išmokų žemdirbiams (ir sau) bei mažesnio PVM tarifo kai kuriems maisto produktams. Kiek pamenu, didesnės išmokos davėme (papildomos 80 mln. litų išlaidos), PVM lengvatų nedavėme, ir valstiečių parama baigėsi. Bet nei tuo metu, kai rėmė, nei tuo metu, kai nerėmė, nei Karbauskis, nei kiti valstiečiai neprotestavo ir nereikalavo didesnio gynybos biudžeto.

Lygiai taip pat ir su policija bei jos generaliniais komisarais – basomis komisarais protestavo dėl nepakankamo policijos finansavimo, bet ne dėl per mažo gynybos biudžeto. Vienintelė, kuri tuo metu protestavo dėl nepakankamo gynybos finansavimo, kartais net su ašaromis akyse ir grasinimais trauktis iš pareigų, buvo... ministrė Rasa Juknevičienė! (...)

Situacija radikalai pasikeitė 2014

metais, po Maidano revoliucijos ir po Kremliaus įvykdotos Krymo ir Rytų Ukrainos karinės okupacijos. Visi supratome, kad Kremliaus karinė grėsmė yra reali. Parlamentinės partijos nedelsiant (tuo metu, kai Karbauskis rengė referendumą prieš europines žemės pardavimo taisykles) parengė ir pasirašė susitarimą (galutinis tekstas gimė mano kompiuteryje) dėl gynybos finansavimo didinimo iki 2 procentų. Galima pagirti ir A. Butkevičių, kad jis, būdamas premjeru, tokį susitarimą nuosekliai įgyvendino. Ir dar greičiau, nei buvo planuota, nes greitai paaiškėjo, kad didinant tolygiai tokiais pat tempais, kaip buvo didinama 2015–2016 metais, 2 procentų riba bus pasiekta ne 2020, o 2018 metais. Partijos taresi, kad toks tolygas gynybos finansavimo didinimas turi būti išlaikytas ir toliau, kad Lietuva 2020–2024 metų laikotarpiu pasiektų ir 2,5 procentų ribą.

Situacija vėl radikalai pasikeitė šiais metais, kai Gynybos taryba, nesitardama su parlamentinėmis partijomis, nutarė, kad 2,5 procento užteks pasiekti 2030 metais. O R. Karbauskis paskelbė, kad 2019 metais gynybos procenetas iš viso nebūs didinamas, nes valdžia, ruošdamasi 2019 metų rinkimams, nori didinti socialines išlaidas, o ne gynybos. Akivaizdu, kad remdamasis tokia pat logika ši valdžia gynybos finansavimo tuo labiau nedidins 2020 metais, nes tai Seimo rinkimų metai.

Todėl tenka pastebėti, kad tokiais valdžios veiksmais yra išduodamos šios kadencijos metu Seimo nutarimu patvirtintos Nacionalinio saugumo strategijos esminės nuostatos. O jos skamba taip:

„18.1.1. nuosekliai didins krašto apsaugos finansavimą, kad jis vėliausiai 2018 metais pasiektų minimalų 2 procentų šalies bendrojo vidaus produkto lygi, ir užtikrins tolesnį tolygų finansavimo didinimą“.

Ką reiškia žodis „tolygus“ galima pasitikrinti Lietuvių kalbos žodyne: išlaikantis vienodus matmenis, lygus, turintis bendrų bruožų, tokis pat.“

Taigi Nacionalinio saugumo strategija sako aiškiai – 2019 ir vėlesniais metais krašto apsaugos finansavimas turi būti didinamas tokiais pat tempais, tolygiai, kaip buvo didinamas iki šiol, nuo 2015 metų. Kiekvienais metais tolygiai didinant procentinę BVP dalį, kuriyraskiama gynybai. O kai Karbauskis sako, kad 2019 metais valstiečiai neplanuoja gynybos finansavimo procentinio didinimo, jis tuo pačiu išduoda Nacionalinio saugumo strategiją ir joje išrašytas nuostatas. O tai panašu į grėsmės nacionaliniam saugumui kėlimą.

Mes tą sakėme ir saksime. Gali mus mušti, gali užkasinėti po lapais kiek nori, bet mūsų nenutildys. Nei meluodami apie 2008–2012 metų krizės laikotarpį, nei meluodami apie tariamas „MG Baltic“ įtakas konservatoriams. Ir Karbauskis, ir Skvernelis yra ne pirmieji, kuriems konservatoriai labai trukdo. Kremliaus taip pat tuo nenustoją skystis. Ir vieni, ir kiti yra tokia pat praeitis. Vis dar bandanti mušti, bet vis labiau išsikvepiant.

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Dėl paminklo Laisvės kovoms įamžinti Lukiškių aikštėje

LPKTS XXV suvažiavimo rezoliucija

Buvę politiniai kaliniai, tremtiniai ir partizanai bei visi Lietuvos laisvės kovojoj ir gynėjai, minėdami Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metį, taip ir ne pasidžiaugė Lukiškių aikštėje pastatytu valstybingumo simboliu – Vyčiu, nors dar 1999 m. vasario 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. VIII-1070 buvo deklaruojama, kad Lukiškių aikštė Vilniuje turi būti formuojama kaip pagrindinė reprezentacinė Lietuvos valstybės aikštė su laisvės kovų memorialiniais akcentais. Aikštės sutvarkymo projektuose buvo konstatuojama, kad joje turėtų vykti iškilmingi valstybiniai renginiai, kurių metu prie pastatyto paminklo ne tik Lietuvos žmonės, bet ir užsienio šalių delegacijos pagerbtų visais laikais kovojuisių ir žuvusių už Lietuvos laisvę ir neprieklausomybę atminimą.

2017 m. gegužės 2 d. Lietuvos Respublikos Seimas dauguma balsų priėmė rezoliuciją „Dėl neatidėliotinų veiksmų siekiant sutvarkyti Lukiškių aikštę Vilniuje ir pastatyti kovotojų už Lietuvos laisvę atminimo memorialą Lietuvos atkūrimo šimtmečio progai“.

Kultūros ministerija ir Šiuolaikinio meno centras 2017 m. neįstatymiskai vykdė konkursą dėl Lukiškių aikštės me-

morialo. Apgailestaujame, kad vyresnės kartos žmonėms visiškai nebuvo galimybė dalyvauti visuomenės aplausoje (balansimas vyko internetu), todėl sprendimą vienareikšmiškai priėmė tik keli suviesti ekspertai, visiškai nepriimdamis dėmesin visuomenės nuomonės. Mīsingai sukurto ekspertų komisijos išrinktas A. Labašausko projektas visiškai neatitinka Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir partizanų beivisukitų kovotojus už Lietuvos laisvę atstovaujančių organizacijų lūkesčių. Čia taip pat neatspindima visu per amžius už Lietuvos laisvę ir neprieklausomybę kovojuisiųjų pagerbimo idėja, o projekto sprendimai prieštarauja tiek jau įgyvendintam Lukiškių aikštės sutvarkymo projektui, tiek aikštės paminklosauginiams reikalavimams;

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos XXV suvažiavimo delegatai reikalauja:

- kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Kultūros ministerija bei Vilniaus miesto savivaldybė imtusi skubią ir realių darbų, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo nutarimą dėl Lukiškių aikštės sutvarkymo bei „Vyčio“ monumento kovojuisiųjų ir žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimui sukūrimo ir pastatymo.

Dėl paminklo Dainavos apygardos partizanams

LPKTS XXV suvažiavimo pareiškimas

Paminklai Lietuvoje veikusių devynių apygardų partizanams pradėti statyti 2005 metais. Pastatyti paminklai aštuonių apygardų partizanams. Tačiau paminklo Dainavos apygardos partizanams statyba dar net nepradėta. Ši paminklą buvo siūloma statyti Alytaus bei Varėnos rajonuose, tačiau Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos žmonės bei buvę Dainavos apygardos partizanai norėtų paminklą matyti labiausiai lankomoje ir apgyvendintoje teritorijoje – Alytaus mieste.

Po ilgai trukusių diskusijų ir svarstytių galiausiai nutarta paminklą Dainavos apygardos partizanams statyti Pirmojo Alytaus istorinėje aikštėje. Tam pritarė ir Alytaus miesto savivaldybės taryba.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras i paminklo statybas įsipareigojo investuoti ne mažiau kaip 60 tūkstančių eurų, o Alytaus miesto savivaldybė paskelbė konkursą skulptūrų idėjoms pateikti. Iš vertintų 6 paminklo projektų komisija geriausiu pripažino Ryto Jono Belevičiaus kūrinį „Bunkeris“. Grupei alytiškių nepritarus paminklo koncepcijai ir išplatinus peti-

ciją „Už I Alytaus aikštę ir jos išsaugojimą“, Alytaus miesto vadovai numatytose vietose paminklui statyti atsisakė. Buvo priimtas sprendimas stabdyti konkursą, o tai reiškia, kad visa procedūra bus pradėta iš naujo, išskaitant ir vietos paminklui statyti paiešką. Įvertinę susidariusią kritinę situaciją, kai kurie Laisvės kovų dalyviai siūlė paminklą statyti miesto centre prie jau stovinčio memorialo „Nurimės angelas“, skirto politinių kalinių ir tremtinių atminimui.

Įvertinė tai, kas auksčiau išdėstyta, Alytaus miesto savivaldybės prašome:

- kuo skubiau surasti tinkamą vietą, išskyrus prie jau stovinčio memorialo, tačiau neatmetant ir Pirmojo Alytaus aikštės, paminklui Dainavos apygardos partizanams pastatyti;

- inicijuoti naują, išskirtinai laisvės kovų dalyviams ir visuomenei priimtinio bei suprantamo paminklo sukūrimo konkursą;

- informuoti Lietuvos gyventojų ge-

nocido ir rezistencijos tyrimo centrą bei Lietuvos politinių kalinių ir trem-

tinių sajungą apie visus numatomus veiksmus, jų eiga ir rezultatus.

Sveikiname

Už kruopelį laimės, džiaugsmo lašą
Mokame gyvenimui, deja...
Viešpatie, kaip greitai laikas neša,
Ir kokia stipri vilties gija!

(D. Mažeikienė)

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusį partizaną **Andriejų DRUČKĄ**, linkime stiprios sveikatos, tvirtai žingsniuoti gimtosios Lietuvos keliais, telydi Aukščiausiojo palaima.

LPKTS Rokiškio filialas

Garbingo 80-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname ilgametę LPKTS Šiaulių filialo tarybos narę **Mariją JUOZAPAIYTĘ**. Linkime geros sveikatos ir daug džiaugsmingų dienų, pilnų neblėstančios energijos ir puikios nuotaikos. Telydi Jus Aukščiausiojo palaima.

LPKTS Šiaulių filialas

Nuoširdžiai sveikiname sulaukus gražaus jubiliejaus:
Kazimierą DŪDĄ, Mildą TILINDYTĘ – 90-ojo,
Petronėlę DIRSIENĘ ir Mariją RIMKIENĘ – 80-ojo,

Stanislovą KIRKILIENĘ – 75-ojo,

Joną LIUTKŪ – 70-ojo,

Verą OVČERENKO, Dalę VINCIŪNIENĘ – 65-ojo,

Ritą SKUKAUSKIENĘ – 60-ojo.

Linkime, kad jėgos vis atgimtų su gamta, kad Baltas angelas – dangaus pasiuntinys jus saugotų, globotų, neapleistų.

LPKTS Panevėžio filialas

Garbingo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname LPKTS Jonavos filialo nares:

Bronę KONCEVIČIENĘ – 85-ojo,

Ireną MISIŪNAITĘ – 80-ojo,

Nijolę MERKIENĘ, Reginą STANKŪNAITĘ ir Birutę VAŠTAKIENĘ – 75-ojo.

Linkime stiprios sveikatos, dvasios ramybės, laimingų ir džiaugsmingų metų artimųjų apsuptyje bei Aukščiausiojo globos.

LPKTS Jonavos filialas

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos XXV ataskaitiniame rinkiniame suvažiavime išrinkti

Valdyba

Jūratė Antulevičienė

Vaidas Banys

Algimantas Čeponis

Zenonas Čerkauskas

Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Vilhelm Haase

Juozas Yla

Povilas Jakučionis

Donatas Jankauskas

Valerija Jokubauskienė

Aldona Kalesnikienė

Loreta Kalnikaitė

Birutė Kažemėkaitė

Vincė Vaidevutė Margevičienė

Vytautas Pranciškus Mickus

Petras Musteikis

Prima Petrylienė

Edvardas Strončikas

Ona Aldona Tamošaitienė

Gediminas Uogintas

Petrutė Kričinienė

Ona Kuskienė

Vanda Vertelkienė

Elena Vismantienė

Taryba

Rimantas Ausmanas

Arūnas Barbšys

Algirdas Blažys

Juozas Gaidelis

Raimundė Gečienė

Algirdas Genys

Aleksandras Gražys

Petras Gvazdauskas

Genovaitė Jevdokimova

Vytautas Juozapaitis

Gerimantas Kaklauskas

Audronė Kaminskienė

Regina Kazlauskienė

Valentinas Kemėsis

Jadvyga Korsakienė

Aldona Leonavičienė

Eduardas Manovas

Raimondas Pankevičius

Junelė Pūrienė

Antanas Rašinskas

Tamara Reingardtienė

Stasė Tamašauskienė

Česlovas Urbelis

Irina Vaišnorienė

Andrius Vyšniauskas

Revizijos komisija

Zigmas Bartkus

Regina Kazlauskienė

Lilija Kutraitė

Stasė Malinauskienė

Vaclovas Spraunis

Procedūrų ir etikos komisija

Eugenija Buitvydienė

2018 m. balandžio 13 d.

Tremtinys

Nr. 14 (1276)

5

Skaudi šeimos istorija

Pabaiga.
Pradžia Nr. 13 (1275)

Antano Jočio atsiminimai

...Įsikūrė tremtyje septintame Revučio lageryje. Čia buvo geležinkelio linija, veikė pradžios mokykla. Iš čia dalį tremtinių jau buvo iškėlę į kitas stoties: Sosnovką, buvusią už 37 kilometrų, Koliūčius, Tiličetą, Tabagašetą. Atsirado vietas gyventi, tad pasisekė čia persikelti Danutei, o 1953 metais ir kitiems šeimos nariams. Po metų visi išvykome gyventi į Nižniaja Poimą, buvusią už 18 kilometrų nuo Rešotų, ten buvo vidurinė mokykla. Aš toliau dirbau geležinkelio tarnyboje, mama dirbo ir vargo su mažaisiais.

Lietuvoje likusiam ir nelegaliai gyvenusiam téveliu, kuris slapstësi, padëjo giminës, geri žmonës, susitikinëdavo jis ir su partizanais. Visą savo uždarbį skirdavo siuntiniams į Sibirą. 1954 metais jis atvažiavo pas mus. Pradëjo dirbtį staliumi geležinkelio stotelëse. Jis buvo darbštus, mokëjo visus darbus, tapo gerbiamu žmogumi.

1955 metais prasidëjo politinių kalinijų ir tremtinių amnestijos. Pradëjau rašinëti prašymus įvairioms institucijoms, kad leistų mane į Lietuvą, nes Sibire atsidûriau tarsi ir savo noru. 1956 metais gavau teigiamą atsakymą. Greitai susiruošiai ir sugrëžau į tévynę, apsigyvenau Kaune. Turéjau tikslą išsimokslinti ir turëti padorų darbą. Pradëjau dirbtį Žemës ūkio projektavimo institute, véliau – Automatizacijos priemonių gamykloje bražytoju. Užbaigiau vidurinę mokyklą ir išstoju į Kauno politechnikos instituto vakarinį skyrių. 1963 metais tapau mašinų gamybos technologijos inžinieriumi. Tuo metu dirbau Radijo gamykloje, po kiek laiko tapau šios įmonës technologinio paruošimo biuro viršininku. 1964 metais peréjau dirbtį į Kauno šlifavimo gamykla „Neris“, paskyrë vyriausiuoju technologu, po kurio laiko tapau skyriaus viršininku, gamyklos padaliniu viršininko pavaduotoju. Žmonës mane vertino, pasitikëjo. Atkûrus nepriklausomybę, tapau „Neris“ gamyklos direktoriumi. Iš čia išéjau į pensiją, tačiau dar kelis metus darbavausi tabako fabrike „Kovas“ ir Dirbtinio pluošto gamykloje.

1958 metais šeima gavo leidimą grëžti į Lietuvą. Sesuo Danutë prisimena, kad tos laukimo dienos svetimame krašte buvo sunkios. Tačiau ir sugrësiųjų nepriregistruavo. Atsidûrë Šventupiye, tétis dirbo melioracijos statybos valdyboje staliumi. Véliau broliai ir seserys kûrë šeimas, skirtësi po Lietuvą.

Su žmona Danguole, garbingo Lietuvos nepriklausomybës laikų savanorio Viktoro Kvietkauskio dukra, sukûrëme šeimą, užauginome dukterį Viliją.

Mûsų téveliai Elena ir Jonas Juociai prieš pusę amžiaus buvo sumanę Laičių kaime, kur buvo jų ūkis, pastatyti koplytstulpį. Pradëjo jį daryti brolis Algimantas Juocys. 1991 metų birželio 9-ają į koplytstulpio pašventinimą susirinkë šių vietų gyventojai kalbëjo, kad okupantai sunaikino ir jų gimtas vietas, buldozeriais sulygino kalnelius, niekiu kapinaites...

Apie kitų šeimos narių likimą

Danutë Juocyté-Aleksejünienė prieš sugrëžtant į Lietuvą dirbo Kraslago geležinkelio traukinio palydove. Ištekėjo už tremtinio Stasio Aleksejūno, kurio broliai Antanas ir Stepas buvo Molėtų krašto partizanai. Į Lietuvą grëžo 1958 metais, apsigyveno su vyru Molėtuose, dirbo mokyklos valgykloje vireja, véliau – universalinéje parduotuvéje pardavéja. Užaugino sūnus Kestutį ir Almantą, dukrą Gintarę. Yra aktyvi LPKTS Molėtų filialo narė.

Leonora Juocyté-Dičiūnienė (1942–2006), grëžusi į Lietuvą, mokësi Ukmergëje ir Vidiškiuose. Vidurinę mokyklą baigë 1962 metais. Labai noréjo tapti gydytoja, bet keliai buvo užkirsti. Tad bai-gé Vilniaus medicinos mokyklą, liko gyventi Vilniuje, dirbo Karoliniškių poliklinikoje. Ištekėjo už Antano Dičiūnį, užaugino sūnų Mindaugą. Deja, jos gyvenimo siūlas nutrûko per anksti...

Algimantas Juocys, į Sibirą iškeliau-va kûdikiu, išbuvo ten dešimtį metų. Nižniaja Poimoje lanké pradžios mokyklą, grëžęs į Lietuvą lanké Videniškių mokyklą. Ją baigës, studijavo inžineriją Lietuvos žemës ūkio akademijoje, tapo mechaniku. Su Birute Pociūte sukûrë šeimą, apsigyveno Gargžduose, dirbo rajono žemës ūkio valdyboje, pasakui mokytojavo vidurinéje mokykloje. Užaugino sūnų Tomą ir dukrą Rasą.

Joana Juocyté-Jakučionienė tremtyje mokësi Chutor Klino, Sosnovkos, Nižniaja Poimos mokyklose. 1958 metais grëžusi į Lietuvą apsigyveno Ukmergëje. Baigë Vilniaus prekybos mokyklą, studijavo Vilniaus universitete prekybos ekonomiką. Ištekėjo už 1941 metų tremtinio Romo Jakučionio. Užaugino sūnus Vaidą ir Saulių, anksti mirusį. Baigusi universitetą, Joana tapo Vilniaus prekybos mokyklos dëstytoja. Aktyviai išsijungë į Vilniaus buvusių tremtinių gyvenimą.

Joanos Juocytës atsiminimai

Tą gegužés 22-ąją, tuož pavidurnakčio, pradëjo garsiai loti šuo, plësësi nuo grandinës. Supratom, kad netoliese svetimi. Mama su Danute tada nemiegojo, žvilgteléjo per langus, bet nieko nepamaté. Tik paryciui pastebéjome, kad nuo klojimo ateina uniformuoti ir juos lydintys svetimi vyrai. Supratome, kas jie. Nepažystamieji prié prie trobos ir pradëjo smarkiai belsti į duris ir langus. Mamai atidarius duris, jie suėjo į vidų, apéjo kambarius, pašniuktinéjo aplinkui ir liepë ruošis išvykti į tremtį. Pažadino mane ir Levutę (Leonorą). Mama suvyniojo mažiausiajį broliuką Algiuką į storą vilnonę skarą. Jis blaškësi, žinoma, nieko nesuprato, nes teturéjo vos septynias savaites... Viisi verkdami susëdom į vežimą ir, lietuvių lydinti, išdardéjome.

Pakeliui dar paëmë su ryšuliais Braženų ir Barysų šeimas. Prie mûsų prisijungë Jono Katino šeima. Taip keli vežimai su tremtiniais atsiradome surinkimo punkte. Greitai susodino į vagonus, traukinys pajudéjo. Žmonës sëdëjo ant savo ryšulių ir meldësi.

Žinoma, sunkiausia buvo mamai su kûdikiu. Vagone trûko vandens, tačiau ji sugebëdavo išskalbti mažojo Algiukės.

ko vystyklus, džiovindavo juos apsivyniojusi ant kûno.

Išlaipino Lebiažës stotyje Krasnajarsko srityje. Nuo Lietuvos buvome nutolę keturis tükstančius kilometrų. Į Chutor Klino kaimą aštuonis kilometrus turëjome eiti pësciomiems.

Mus apgvendino kartu su iš Lietuvos tremtais Braženais ir Barysais Lebiažës miškų ūkyje, vadinaujoje „bandarkoje“. Ten tremtiniai gaminio statines sakams (smalai), tačiau buvo patalpa su stalu, gultais, keliomis taburetëmis, krosnele, darbininkų šeimoms gyventi. Ant vienų gultų miegojome visa šeima, penkiese. Buvo labai anksta. Jau kitą dieną mamą išvarë dirbtį į mišką, reikëjo medžių kamienuose rėžti vagas sakams kaupantis, kitos moterys krapštë jau susikaupusius sakus. Labai sunkus darbas, reikëjo apeiti didelį miško plotą, dëvëti specialią aprangą.

Gruodij išskélémë kartu su Braženais gyventi kitur. Atšventéme Kalédas, valgëme Kūcias. Mûsų stalas buvo labai kuklus, tačiau nekasdienis: avinžinis kisielius, ant krosnelës kepti kūciukai iš miltų, keptos bulvës. Ant krosnelës bulves kepavome dël to, kad ne reikëdavo riebalų. Bobutë Braženienė turėjo keptuvę ir truputį riebalų, tai tuo skanumynu – keptomis bulvytémis kartais pavaišindavo ir mus.

Levutë, véliau ir Algirdukas, lanké vietus vaikų darželį. Kai jie sugrëždavo namo, pirmiausiai paklausdavau, ką jie ten valgë? Sakydavo kartais, kad duodavo po du sausainius. Pamatë, kad mano akys sužibédavo, sesutë sumanë vieną sausainį darželyje ne suvalgyti, o parsinešti namo. Kartą auklétoja latvė pamatë, kad Levutë dedasi sausainį į kišenélę, liepë išsiimti ir suvalgyti jai matant. Pasakë, kad neleidžia sausainio neštis namo... Bet toji nepaklausé. Parsineštą sausainį dalindavome į keturių dalis, valgydavome visi iškilmingai, pasijausdavome tarsi Lietuvos.

Ypač sunkus buvo pirmieji tremties metai. Tą rudeni nuéjau į mokyklą, prié į antrą klasę. Vienas berniukas iš Kauno šiek tiek mokëjo rusiškai, tad buvo vertéju. Mûsų mokytojai, matyt, nusibodo tokia padëtis, tad perkélë į pirmą klasę. Kai po trejų metų kaimo mokyklos neliko, nuéjau mokyti į Lebiažę. Ten neturéjau iš ko gyventi, kur

apsistoti, tai po trijų savaičių grëžau pas tévus ir toliau nesimokiau.

Sakinimo darbai baigësi. Darbingas šeimas išvežë toliau į taigą, dvi lietuvių ir kelios rusų šeimos likom. Po kurio laiko atvažiavo gyventi į Sibirą brolis Antanas ir iškûrë Revučiuose, už dylikos kilometrų nuo mûsų. Jo sumanymu, ten išvyko gyventi ir dirbtį Danutę. Greitai Antanas ir mus išsivežë į Revučius, aš nuéjau į mokyklą Sosnovkoje.

1958 metais Rešotų vidurinéje bai-giau rusiškos mokyklos devintą klasę.

Kai grëžau į Lietuvą, mokiausi rusiškoje Ukmergës 3-ioje vidurinéje mokykloje. Klaséje buvome šeši lietuvių tremtiniai, kiti – daugiausiai sovietinių karininkų šeimų vaikai. Iš mus visi žiuréjo įtartinai, ypač poto, kai susitarëme prisirišti tautines juosteles. Tada ir mokytojai pradëjo mus atidziau stebëti. Kartą net uždraudë per pertraukas tarp savës kalbëtis lietuviškai. Štai koks paradoksas galvojau: Sibire per pertraukas lietuviškai kalbëjomës, o Lietuvoje lietuviškai net į draugus kreiptis negalima...

Per chemijos pamoką mokytojai lietuvių manës paklausé, ar mano brolis mokësi Ukmergës 1-oje vidurinéje mokykloje? Taip, atsakiau, brolis. Nuo to laiko jau buvo praëjë septyneri metai, kai jি iš tos mokyklos pašalino, bet ji prisiminë.

Kad baigus mokyklą bûtu lengviau studijuoti, man patarë stoti į komjau-nimą. Téveliai buvo prieš, nenorëjau ir aš, bet viskas greitai išsisprendé, kai pranešë, kad tremtiniai komjaunuolais bûti negali. Norëjau studijuoti matematiką, tačiau klasës auklétoja charakteristikoje tyčia nurodë, kad galu mo-kytis tik prekybos ar lengvosios pramo-nës specialybës. Tad istojau į Prekybos mokyklą, ten neslëpiau, kad esu buvu si tremtiné. Véliau Vilniaus universite studijavau prekybos ekonomiką.

Ištekéjau už Romualdo Jakučionio, 1941 metų tremties vaiko. Susilaukéme sūnų Vaido ir Sauliaus, auga trys vaikaičiai – Adelė, Lukas ir Milda. Džiaugiuosi, kad esame laisvi ir laimingi.

Mama mirë 1963 metais, eidama vos 53-iuosius. Gyvenimą sutrumpino tremties irvargai. Tévelis iškeliao Amžinybën bebaigias aštuntą dešimtį, 1985 metais. Abu palaidoti Alantos kapinëse.

Spaudai paruošę Stanislovas ABROMAVIČIUS

Prie tévelių kapo Alantos kapinëse: Levutë, Danutë, Danguolë, Joana, Kestutis ir Vilius, 2006 metai

Jaunystės prisiminimai

Tęsinys.

Pirmoji dalis Nr. 7 (1269)

Taip jau atsitiko, kad 1944-ųjų vie- na spalio diena visu karo žiaurumu už- griuvo Lazdūnėnų kaimą Vainuto vals- čiuje. Už dviejų kilometrų nuo kaimo buvo įsitvirtinės vokiečių karinis dali- nys, o iš kitos kaimo pusės priartėjo rusai. Ir prasidėjo... Kaimas atsidūrė mū- šio lauko centre. Bėgo kur kas galėjo, daugiausia į mūrinius tvartus, į rūsius, o kas buvo išsikasė bunkerius, tai spruko kaip pelės į juos. I bunkerį, tėvo su- manymu iškastą su stogu iš storų lentų ir dar apkasto žemėmis, sulindo ir Erciu šeima. Mūsis truko apie dvivalandas.

Kai viskas nurimo, dar kiek palau- kė išlindo iš bunkerio, pirmiausia tévas. Mažiausias Ercukas buvo apie 10 me- tu, jis liko su mama bunkeryje. Tévelis neleido jiems galvų iškišti, ką gali žino- ti, ką reiškia stojuosi tyla. Matyt, už dvie- jų kilometrų buvės vokiečių pulkas arba buvo likviduotas, arba bėgo. Po ke- lių valandų kaimė pasirodė rusų karei- viai. Žmonėms buvo įsakyta surinkti nušautuosius. Žinoma, tokiu atveju niekas neskiria, kokia uniforma apsi- vilkės guli ant žemės. Visus suneše į kai- mo aikštę. Alfonsas prisimena, kaip kareivėliai buvo suguldyti. Žmonės ap- žiūrinėjo gulinčius ir suskaiciavo – 16 rusų kareivių, 12 vokiečių. Paskui kai- mo vyrai iškasė duobę ir visus palaido- jo, nežiūrėdami uniformą.

Alfonsas augo Lazdūnėnų kaime, didelėje darbščioje šeimoje, kurioje bu- vo net 11 vaikų. Mamytei tekėdavo ne- mažą kaitilą sriubos užkaisti. Jie nebu- vo kaimo varguoliai, net 40 hektarų sa- vo brangios nuosavybės – žemės – turėjo. Prasidėjus karui, vyresnieji ir sa- vo šeimas jau buvo sukūrė. Didelė tro- ba, kaip sakydavo „ant dviejų galų“, bu- vo patogi didžiajame gale šaukti kaimo susirinkimus. Tie susirinkimai prasidė- jo, kai žmonės išgirdo iki šiol negirdė- tą žodį „kolchozas“. Ir pradėjo stribų suvaryti rinktis į Ercių sodybą pasi- klausyti, kas tie „kolchozai“ ir koks žemiškas rojus juose laukia. Pasiklausy- davo, pasiklausydavo ir išeidavo.

O jaunimui pasirinkimas buvo nedidelis – kariuomenė, miškas, „stribynas“. Alfonsas buvo per jaunas, kad jį

imtu į kariuomenę, o apie „stribyna“ ir pagalvoti buvo baisu. Lazdūnėnų kai- mo pirminku buvo paskirtas beveik beraštis kaimynėlis. Tai kai reikėdavo ką nors parašyti, kviesdavosi Alpiuką, kaip jaunystėje jis buvo vadinas. Alfonso brolis, kiek vyresnis už jį, tapo partizanu ryšininku. Tas pirmininkas, dar ir „gramiuko“ mėgėjas, buvo labai pravartus partizanu ryšininkui, Alfonso broliui. Mat, kai tam pirmininkui galvelėje laipsniai pradėdavo kilti, iš- plepėdavo savo „sekretoriui“, ką Vain- nuto valsčiuje iš valdžios girdėjęs, kur ir kada žada sukti stribai, kokias sody- bas pradeda sekti. Matyt, kad kažkaip apie brolio ryšininko partizaninę veiklą stribai suuodė, nes vieną dieną tokią kratą, toką „reviziją“ Ercių sodyboje darė, kad ir dabar Alfonsas prisimena su nerimu širdyje.

Jis tą dieną, tarsi nujausdamas, bu- vo atsigulęs daržinėje ant šiaudų. Išgir- dės šuns lojimą, pravėrė kraigo dure- les ir pamatė kieme vaikščiojant stribus ir NKVD pareigūnus. Tarp stribų pa- matė savo klasiką Zigmį. Toks įniršis suspaudė širdį, kad net baimė dinga. Parodė jam kumštį. Zigmis, pamatęs savo kaimyną ir draugą, greitai nubė- go nuo daržinės, bet Alfonso neišda- vė. Stribai sodyboje kratos metu nieko nerado ir išejo, tam kartui palikę Erciu ramybėje. Po tos kratos tévas su Alfonsu miegodavo klétyje.

Nušautus partizanus pirmą kartą Alfonsas pamatė Vainuto turgaus aikštę. Negalėjo suprasti, kaip žmogus gali būti šitaip paniekintas. Vainuto turgaus aikštę gulėjo 12 vyrių, kruvi- ni, suplyšytais, sudraskytais rūbais, basi, o vienam po galva buvo pakiesta „pagalvė“ – akmuo. Ėjai, praėjai ir neban- dyk sustoti, gal ką pažinės, pradėsi aš- ras šluostyti, o tai – nuosprendis sau pa- čiam. Už namų kampų, už medžių vis- ką stebėjo stribai. Jei verki, tai – tavo giminė, tavo draugas. Namiškiams la- bai rūpėjo sužinoti, ar vyresnis brolis, kuris gyveno Skiržiemio kaime ir bu- vo partizanu ryšininkas, nebuvo pagul- dytas toje aikštėje. Alfonsas, iš tolo ap- žiūrėjęs mirusius partizanus, matė, kad brolio néra ir parėjės mamą nuramino.

Kaime žmones pradėjo gąsdinti

prievolémis, vadinamo- mis pylavomis. Téveliai suprato, kad su žemele, paveldėta iš prosenelių, senelių, reikės atsisve- kinti. Ką čia kur bearsi, ką čia kur besési. Ta- čiau vis tiek dar svarstė vakarais prie vakarienės stalos: prie namų juk ne- paliksi pūdymo, kažką reikia nors sau užsiau- ginti.

Gandai, kad Šilutėje rikiuojamie vienas prie kito vagonai, pasiekė ir Lazdūnėnus. Vieną naktį, tévelis su Alfon- su, gulėdami klétyje, pajuto kieme smarkų šunelio draskymą, arklių prunkštį ir ru- siškus garsius šükavi- mus. Kai pradarė tévelis kléties duris, suprato, kas jų kieme dedasi. Miegoda- vo su drabužiais, tai su Alfonsu spru- ko pro duris į beržynėlį, esantį už so- dybos. Tévelis spėjo į karklynus, ber- žynus įsmuktį, o Alfonsą prisivijo kaž- kas, rusiškai besikeikdamas, užlaužė už nugaros rankas ir parsitempė į kiemą. Idavė rusų kareiviams ir prisakė sau- goti jį, o pačiam Alfonsui subliuvo vel- nio balsu: „Nebandyk bėgti, nušausi!“

Kur čia bebėgsi. Įtempė į trobą, o čia sesutės išsigandusios, mama, Jėzū, Mariją į pagalbą besišaukianti. Ir lietu- viškas, garsus įsakymas: „Esate veža- mi, tautos priešai! Kraukitės, ką galite. Turite tris valandas!“ Ką čia krau- ti? Ką čiupti? Kur tie maišai? Puolė šei- myna tempti, kas pakliuvo po ranka: grūsti į maišus drabužius, rišti iš paklo- džių ryšulius. Alfonsas paprašė, kad leistų papjauti paršelį. Leido. Jis susiki- šo į tokią bačkelę, užbérė kiek turėjo druskos. Geriausiai tai, kad buvo iš ma- lūno neseniai parvežti keli maišai mil- tų. Tuos irgi į vežimą. Ir sudie, name- liai gimtieji, sudie ir tau, šuneli kiem- sargėli, paskutinis sudie...

Išvažiavo mama ir keturi vaikai. Jauniausiam broliukui buvo 12 metų. Vainute, aikštéléje prie kapų, tokių „ekskursantų“ jau buvo nemažai. Kai iš aplinkinių kaimų suvežė visus pagal- numatyta planą, atvažiavo sunkveži- miai ir tada – į Šilutės geležinkelio sto-

Alfonsas, Stefutė, Alfonso mama, sesuo ir brolis

tj. Ešeloną sudarė 64 vagonai. Traukė šiuos kelialojus, „didžiuosius Lietu- vos priešus“, net du garvežiai. Vagonais užkaltais langais pajudėjo į didžiasias komunizmo statybas.

Būreliai vagonuose susispiešė šei- momis, tamsu. Vieni sédėjo ant sukal- tų gultų, kiti ant grindų. Labiausiai Al- fonsui įsiminė tai, kad, kai stotyse su- stodavo, prie vagonų durų prieidavo ru- sės moterys ir įduodavo sargybiniams kibirus vandens, kad perduotų „eks- kursantams“. Jos žinojo, ko labiausiai kelionėje trūksta ir kas labiausiai gyvy- bei reikalinga. Taip kad komunistas ir russas nereiškia tą patį.

Buvo kelionėje nemažai ir mirčių. Niekas „nesicackino“ – duris atidaro ir Dievilio valioje atsiduria ar vaikelis, ar senolis, neištverės tos kelionės. Galutinės taškas – Krasnojarsko kraštas. Tie- sa, kai įvažiavo į Rusiją, leido atsimušti užkaltus langus, kelialojai galėjo pasi- grožėti gražiausiai vaizdais. Galutinis šių, vežamų iš Šilutės rajono, taškas buvo ant Angaros upės kranto esantis Zirgulė kai- mas. Kol pasiekė tą kaimą, teko plaukti ir Jenisiejaus upe, ir Angara. Isimintina tai, kad baržose, plaukiančiose Angara, taip stovėjo vienas prie kito prisiglau- dę, kad nebuvo vietos né atsigulti. Iš tos kelionės Alfonso atmintyje išliko tai, kai sargybinis vedėsi jį ir parodė gulin- ti negyvą senyvo amžiaus žmogų.

(keliamas į 7 psl.)

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

Juozas Brazauskas, g. 1914 m., (po mirties), pogrindinės organizacijos narys, Vilnius, 1944–1946 m.

Dalia Čiočytė, g. 1960 m., pogrindinės organizacijos narė, pogrindžio spaudos leidėja, platintoja, Vilnius, 1979–1986 m.

Aleksandra Čiurlienė-Baranauskaitė, g. 1928 m., (po mirties), pogrindinės orga- nizacijos narė, pogrindžio spaudos bendradarbė, Jonava, 1946-06–1946-12.

Viktoras Javaišis, g. 1893 m., (po mirties), partizanų rėmėjas, Varėnos aps. Mer- kinės valsč., 1945–1946 m.

Zosė Šatiene-Baušytė, 1928 m., partizanų ryšininkė ir rėmėja, Švenčionių aps. Daugėliškio valsč., 1945–1948 m.

Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas vadovaujantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: „Pretendentai į Karo savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje“.

Sibiro taigoje traktoriumi dirba Alfonsas Ercius. 1952 metai

2018 m. balandžio 13 d.

Tremtinys

Nr. 14 (1276)

7

Jaunystės prisiminimai

(atkelta iš 6 psl.)

Alfonsui liepė mesti ji į upę. Alfonsas pabėgo ir matė, kaip sargybinis pats ištūmė ta seneliuką į bangas.

Plaukė septynias paras. Vieną kartą baržą priplaukė krantą ir sustojo. Liepė vienims išlipti ir leido apie pusvalandį pabūti ant žemės. Kai baržą davė signalą grįžti, viena šeima pradėjo šaukti savo dukrytę. Visi, kurie dar buvo nesulipę, puolė jos ieškoti, šūkauti. Niekur nė garso. Žmonės pradėjo maldauti, kad leistų vaiko paieškoti – neleido. Nuplaukė baržą su verkiančiais tėvais, tą mergytę, kokių ketverių–penkerių metukų palikę taigoje. Kai atplaukė į galutinį uostą, atvažiavusi komisija pradėjo rinkti stipresnius, jaunesnius.

Vyko kaip Romos laikų vergų prekyba arba gladiatorių atranka. Alfonsas su savo šeimyna pakliuvo į tą „rinkinių“ būrį. Barakai atvažiavusiu „ekskursantų“ jau laukė. Vie name kambarėlyje turėjo sutilpi po tris šeimynas. O maisto ką atsivežei, tą ir valgyk. Ir dabar galima „acū“ pasakyti vietinėms gyventojoms, kurios žinojo daug valgomų žolelių. Ir taigos dosnumui galima dėkoti, kad už dyką uogomis, grybais maitino. Žiemą rastų pjovimas, vasarą rideinimas į angarą. Daug nuskendo, iškrisdavo nuo kranto kartu su rastais. O normą, jei nori gauti – 600 gramų duonos – turi supjauti ir nuridenti 40 kubinių metrų

rastų. Įvykdei normą – parsineši ir sau, ir laukiantiems namikiams tos skalsios, gardžios duonelės. Pjaudavo rastus vyrai, ridendavo moterys, rastą ilgis – šeši metrai. Per kaimą tekėjo upelis į Angarą. To upelio vanduo buvo sūrus, todėl dėl druskos rūpesčių nebuvovo. O geriamas vanduo – Angaros dovana. Kokie Sibiro šalčiai nekaustydavo žmonių, bet meilės žiburėlio užgesinti negalėjo. Tame pačiame barake gyveno Stefutė Grublytė, irgi iš Šilutės rajono. Ji taip sušildė Alfonso širdį, kad greitai susikūrė jauna šeima.

Kai paklausiau Alfonso, koks pirmas dalykas, kurį prisimena iš gyvenimo Sibire, jis atsakė, kaip iš arti teko pamatyti lokį. Didelį, tamsiai rudą, su balta pakakle. Pjaudami rastus jie išgirdo šauksmą taigoje. Vyrai nubėgo į tą pusę ir pamatė, kaip lokys užstojo kelią išsigandusiam, šaukiančiam vyrui. Pamatęs atbėgusius, lokys atsistojo ir jau norėjo sukti į jų pusę, bet persigalvojo ir nužingsniavo į taigą.

Idomus buvo tas tremtinių kaimas Zirguli tuo, kad Jame buvo daug pačių rusų, išstremtu į tą kaimą. O kaimo tremtinių prižiūrėtojai, sargybiniai, buvo ne rusai, o siauraakiai, maži žmogeliukai, kuriuos visi vadino „čiurkomis“. Vietiniai rusai juos taip vadino ir jų labai nekentė.

Alfonsui, mirtininkų palatoje atsidūrusiam nuo bado ir sunkių darbų, gyvybę išgelbė-

jo baltarusė seselė. Apie mirusiuju laidojimą žemos metu nebuvovo nė kalbos. Juos surinkdavo tas, kuris atveždavo geriamo vandens į medicinos punktą, ir išeždavo į taigą. Toliau nuo kaimelio juos išmesdavo ir „amen“. Vasarą niekas neradavo ženklu, kad būtų kažkas miręs. Stalino mirtis, tarsi kalavijo smūgis, nukrito katorgininkų pančius. Kiek buvo galima tomis aplinkybėmis, jų, kaip komunizmo statybos vergų, dalia palengvėjo. Už darbą pradėjo net atlyginimus mokėti ir Angaros upėje leido pažejoti.

I Lietuvą Alfonsas Ercius grįžo 1959 metais su Stefute ir parsivežė du sūnelius – Antaną ir Rimantą. Grįžo į mama, bet sesuo žiauraus likimo smūgio neišlaikė – mirė Sibire. Dabar Alfonsas gyvena Varniuose, netoli sodybos yra beržynėlis, pro langą matyti laukas su palinkusu gluosniu. Šunelis Tubis jau žaidžia su angelėliais, todėl kieme taip tylu, tylu. Tik šarka, kartais atskridusi, triukšmą keilia, kažką pranešti nori. Kai ant žemės gulėdavo daug nukritusių obuoliukų, iš beržynėlio ateidavo stirninas su savo gyvenimo meile. Stirninas eina pirmas, o iš paskos stirna. Taip gražu Alfonsui žiūrėti į tą vaizdą, bet pro langelį jis žiūri į vienas. Stefutė, pakirsta sunkios ligos, prisiiminimą apie Sibirą jau niekam nebepasakos.

Danutė ŠERŽENTIENĖ

Didžiojo trėmimo 70-mečio paminėjimas

Tremties ir kalinimo istorija, žmonių vargai, skausmas ir ašaros ilgainiui grimzta užmarštint, tačiau ateitis kuriama ant praeities pamatu. Dramatiški ar tragiški daugelio tūkstančių rezistentų bei tremtinių likimai ir jų valia grįžti Tėvynėn visada turėtų likti tautos atmintyje.

Siekiant sunaikinti materialinę ir moralinę paramą miško broliams ir pagreitinti kolektivizaciją, 1948 metų gegužę buvo organizuoti masiniai trėmimai. Trėmimų operacija, kuo duotai pavadinta „Vesna“ („Pavasaris“), vyko gegužės 22–24 dienomis. Jos metu buvo numatyta į Krasnojarsko kraštą, Irkutsko sričių ir Buriat Mongolių ištremti 12 134 šeici-

mas, tai yra 48 tūkstančiai žmonių (iš jų beveik 12 tūkstančių vaikų).

Tačiau Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos turimo centro duomenys rodo, kad trėmimo planai buvo gero kai viršyti: ištremta beveik 42 tūkstančiai Lietuvos gyventojų, o daugiau kaip trečdalį tremiamujų sudarė vaikai iki 16 metų amžiaus. Iš Plungės ištremta apytiksliai 961 šeima.

Ar tebejaudina mus šie skaičiai – vis konkretesni, tikslėsni ir baisesni, su vardais, pavardėmis, žūties ir mirties datomis, užrašytais ant medinių kryžių?

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos Plungės tremtinių skyrius organizuoja

Žemaitijos krašto tremtinių, tremtų į Buriatijos Mongolią, susitikimą. Jis vyks gegužės 26 dieną Končių sodyboje, Purvaičiuose, Žlibinų seniūnijoje, Plungės rajone.

Garbingo amžiaus tremtinių gretos retėja, tačiau yra tie, kurie tremiant buvo vaikai, kūdikiai ar gimę tremtyje – prasome atvykti į mūsų organizuojamą susitikimą. Susitikimo programa bus paskelbta gegužės mėnesį savaitraštyje „Tremtinys“. Mus galima rasti adresu: Vytauto g. 9, arba telefonais 8 600 83 333, 8 646 13 012, 8 648 90 017.

Aniceta GRIKŠIENĖ,
LPKTB Plungės skyriaus
pirmininkė

Tremtinys
ISSN 2029-509X

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,

Tel. (8 37) 323 204

El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

www.lpkts.lt

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sąjunga

Įmonės kodas 300032645
Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365

AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė
UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai

Tiražas 1700 egz.

Kaina

0,61 euro

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I O J O S
R É M I M O
F O N D A S

Valdybos veiklos ataskaita

(atkelta iš 2 psl.)

Šiuo laikotarpiu sėkmingai vykdyti projektai: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programa remti vyresnio amžiaus žmonių veiklą (administruoja O. A. Tamošaitienė), Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo projektas (administruoja J. Navickienė), Kultūros tarybos projektas (administruoja D. Poškienė). Lietuviai fondo „Iš kartos į kartą“ žiniasklaidos rėmimo programa bei Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Auksų rėmimo ir atminimo įamžinimo fondo – šiuos projektus administruoju aš. Labai gaila, jog 2017 metais Lietuvos Respublikos Vyriausybės istorinės atminties puoselėjimo 2017 metų programa buvo pavadinta „Lietuvos 100-mečio iniciatyva“, kas atvėrė kelius joje dalyvauti visiems norintiems, ir mes nuo 2012 metų kasmet gaudavę didelę paramą, jos negavome visai. Šie ir keletas papildomų (Krašto apsaugos ministerijos, Kultūros tarybos ir kiti) projektų yra parengti ir 2018 metams.

Na o pati naujausia džiugi naujiena, kuri mus pasiekė vos prieš porą savaičių – po ilgų metų atkaklaus darbo pavyno gauti lėšų mūsų projektui „Partizanų alėja“. Kauno miesto savivaldybės projekte „Kauno akcentai“ pateikus parašką gavome 41 950,70 Eur, tačiau lėšų truks, tad planuojama aktyvi paramos rinkimo kampanija. Kviečiu visus norinčius jau šiandien prisidėti.

Džiugu, jog kaip ir pernai turime partnerių, su kuriais kartu dalyvaujame projektuose, tai Šilalės kultūros centras, Lietuvos šaulių sąjunga, VšĮ „Salva Media“. Ačiū visiems ruošiantiems projektus ir juos administruojantiems.

Ataskaitiniu laikotarpiu LPKTS dirbo šie komitetai:

Finansų komitetas (pirmininkė – valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė), jis rinkosi esant reikalui, prieš valdybos posėdžius, svarstė gautus iš filialų prašymus, finansinius LPKTS klausimus, teikė siūlymus valdybai.

Strategijos komitetas (pirmininkas – dr. Gvidas Rutkauskas), sprendžia aktualiausius, strateginius LPKTS klausimus.

Skirkite du procentus gyventojų pajamų mokesčio LPKTS

Mielieji,

Noriu dar kartą padėkoti už jūsų aktyvų darbą ir visokeriopą paramą Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai. Tik paramos ir projektų, kuriuose dalyvaujame, dėka galime vykdyti veiklą: organizuoti renginius, statyti ar atstatyti paminklus, bunkerius, leisti knygas, organizuoti konferencijas, seminarus, minėjimus.

Jūs ir jūsų artimieji, deklaruodami pajamas iki gegužės 1 dienos, turi galimybę 2 procentus gyventojų pajamų mokesčio (GPM) paramą skirti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai ar konkretių LPKTS filialui.

Norėdami skirti 2 procentus GPM paramą LPKTS, galite tai padaryti prisijungę per elektroninio banko prieigą,

Organizacinis komitetas (pirmininkė – Ona Aldona Tamošaitienė) palaike ryšį su filialais, padėjo savo patarimais filialams rašyti ir vykdyti projektus, organizuoti tradicinius sąjungos renginius.

Socialinis komitetas (pirmininkė – LPKTS tarybos narė Jūratė Antulevičienė) teikė informaciją ir padėjo suvertatyti dokumentus teisiniams statusui įgyti, gauti valstybinę pensiją ir naudotis transportu bei kitomis lengvatomis, gauti pašalpas, slaugą ir taip toliau.

Jaunesniųs kartos komitetas (pirmininkė – LPKTS tarybos narė Dalia Maciukevičienė). Komitetas neveikė, LPKTS Jaunesniųs kartos saskrydė Ukmergėje organizavo LPKTS valdyba.

Informacinis komitetas (pirmininkė – redaktorė Jolita Navickienė) parengė ir publikavo informacinius straipsnius apie LPKTS valdybos, tarybos, filialų veiklą, apie įvykusius ir būsimus renginius, aktualias iš LR Seimo, Vyriausybės ir iš kitų institucijų savaitraštyje „Tremtinys“. Už internetinio tinklalapio www.lpkts.lt, kuriame informacija lengvai ir operatyviai atnaujinama, administravimą atsakinga Vesta Milerienė. Aktyviai bendraujama socialiniuose tinkluose („Facebook“ ir kt.)

Istorinės atminties ir patriotinio ugdymo komitetas (pirmininkas – LPKTS Druskininkų filialo pirmininkas Gintautas Kazlauskas). Pagrindinis komiteto rūpestis buvo ir yra išsaugoti ir pagerinti LPKTS įkurtų rezistencijos ir tremties muziejų veiklą.

Ryšių su kitomis organizacijomis komitetas palaiko ryšį su Lietuvos patriotinėmis organizacijomis ir tarptautine buvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų asociacija Inter-Asso, dalyvauja šios asociacijos renginiuose. Atnaujintas bendravimas su Latvijos ir Estijos buvusių tremtinių organizacijomis, 2017 metais „Gedulo ir Vilties dieną“ LPKTS delegacija paminėjo Tartu mieste, dalyvaudami konferencijoje „Priespaudos laikų diena“.

Leidyba: šiuo laikotarpiu paruoštas Stanislovo Abromavičiaus knygos „Tremties vaikai. IV knyga“, „Tremties vaikai“ anglų kalba ir knyga moksle-

viams „Vaikystė Sibiro toliuose“. Ją tik vakar gavome iš spaustuvės, todėl kviečiame visus, aukoju siusios leidybai, į knygynėlių, kur jūsų laukia dovana. Kaip ir buvo skelbta, šios knygos pasieks visas Lietuvos mokyklas nemokamai, tai viena iš LPKTS 30-mečio dovanų jaunajai kartai. Knygų leidybai lėšas toliau renkame, tad norintieji kviečiami paremti.

Šiuo metu sąjunga vienija daugiau kaip 30 tūkstančių narių, kurie susibūrė į 53 filialus, juridinių asmenų registre užregistruoti 32 filialai. Išanalizavus pateiktus filialų duomenis, matyt, kad aktyvesne, nuoseklia veikla pasižymi apie du trečdalai filialų. Ne visi moka ir 10 procentų nuo surinkto nario mokesčio. Filialams, mokantiems šį mokesčių, gali būti suteikiamas prioritetas siekiant dalinio finansavimo veiklai.

Nuoširdžiai dėkoju LPKTS apskričių koordinatoriams, filialų vadovams, chorų vadovams, nariams už nuoširdų darbą, pagalbą, patarimus.

2017-ieji buvo itin darbingi, be višų tradicinių veiklų ir renginių, buvo atnaujintas LPKTS Patriotinių leidinių knygynėlis, atliktas LPKTS pastato fasado remontas, suformuotas žemės sklypas, esantis po šiuo pastatu, netrukus vėl galėsime naudotis automobilių aikštėlė greta jo, už patentuotas LPKTS logotipas (pasirodo, jog lig šiol to nebuvo padaryta), nuolat vyksta bendravimas su LGRTC dėl Kauno tremties

ir rezistencijos muziejaus renovacijos ir veiklos perdavimo jų žiniai. Atlikta nemažai svarbių darbų.

Džiugu, jog finansinius metus baimėme turėdami 90 901 Eur (šiai dienai likutis saskaitoje 94 609 Eur). Laikėmės visų 2014 metais įvestų taupymo būdų – sumažintos algos/etato dalys, atgautos skolos, nuomojamos patalpos. Šiuo metu visos patalpos (Laisvės al. 39) yra išnuomotos, beveik visos patalpos ir visi klientai yra mokūs, didesnių skolų nėra. Šiuo metu sąjungoje dirba devyni etatiniai darbuotojai. Pirmminkas Gvidas Rutkauskas ir pavaduotojas Juozas Yla dirbo neatlygintinai.

Nuolat ieškome rėmėjų. Ačiū višiem, kurie stengiasi ir ypač ačiū tiems, kurie supranta, jog tai mūsų višų reikalus, ne tik pirmininko ar valdybos pirmininkės. Ačiū sąjungos nariams, „Tremtinio“ skaitytojams, filialams ir visiems, kurie aukoja sąjungai.

Noriu padėkoti kartu dirbusiai komandai: pirmininkui, tarybos pirmininkui, pavaduotojams, LPKTS darbuotojams, filialų pirmininkams, visiems nariams. Ačiū jums.

Taip pat noriu nuoširdžiai padėkoti buvusiems sąjungos vadovams už moralinį palaikymą, kuris man itin svarbus.

Sie ketveri metai man labai svarbūs, ačiū už jums už viską. Tikiuosi, galėjau būti naudinga, ir mūsų graži bendrysė išliks visada.

Kviečiame skirti 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio dalį Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai

VIA VM archyvo brėžinių kodas	
1 Mokesčių mokesčio identifikacijos numeris (paramos kodas)	
3V Varčiai	VARDENIS
4 Adresas JŪSŲ ADRESAS	

F R 0 5 1 2 V a r c i a 0 3

Forma pateikta Lietuvos politinių tremtinių sąjungai skirti 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio dalį Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai. (2016 m. rugpjūčio 20 d. įsakymo Nr. VA-115 redakcija)

2 Telefonas 8 6 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

3P Pavardė P A V A R D E N I S

PRAŠYMAS PERVESTI PAJAMŲ MOKEŠČIO DALĮ PARAMOS GAVĒJAMS IR (ARBA) POLITINĖMS PARTIJOMS

5 Mokesčių	2 0 1 7	68 Mokesčio dalis skiriamų paramos gavėjams	6A Atsisakymo mokesčio dalis skiriamų paramos gavėjams	7B Atsisakymo mokesčio dalis skiriamų paramos gavėjams	8 Papildomų politinių partijoms
Eiliučių Nr.		(Galite pažymėti tik vieną laukelį)	(Galite pažymėti tik vieną laukelį)	(Galite pažymėti tik vieną laukelį)	(Galite pažymėti tik vieną laukelį)
1	2	3 0 0 0 3 2 6 4 5	E3 Mokesčio dalies pasiskirtis****	E4 Mokesčio dalies dydis (procents)	E5 Mokesčio dalis skiriamų paramos gavėjams (procents)
2	3			2 , 0 0	2 0 2 1
4					
5					
6					
7					

* Pažymėti ES ir arba LPKTS mokesčio dalis bei paramos. Išsimodeliuoti paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms (arksteolio mokesčio laikotarpiu prasyme, kuriam buvo užpiltyt ES laukelis, nurodytiems paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms, perteikti paramos gavėjams).

** Pažymėti 6A ir (ar) 7A laukelis, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

*** Esamei tarp 1 - politinė partija, 2 - paramos gavėjai.

**** Esamei tarp 3 - paramos gavėjai, 4 - paramos gavėjai, 5 - paramos gavėjai.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms nebeperduoti.

***** Esamei tarp 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis Jūsų eksteriusiame paramos